GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA: BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA" IESE ÎN FIECARE DI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șese luni 6 fior., pe trei luni 3 fior.

România și străinătate:

Pe anŭ 40 fr., pe șese luni 20 fr., pe trei luni 10 franci.

ANULŬ L.

SE PRENUMERĂ: la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNCIURILE: O seriă garmond 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisori nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 216. — Vinerĭ, 2 (14) Octomvre. — 1887.

NOU ABONAMENTU
la
„GAZETA TRANSILVANIEI."

Cu 1 Octomvre 1887 st. v., se începe **unŭ nou abonamentŭ** pe trilunïulŭ Octomvre, Novembre și Decemvre la care invitămu pe toți onorații amici și sprijinitori ai foiei nóstre.

Prețulŭ abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:	Pentru România și străinătate:
pe trei luni **3 fl.**	pe trei luni **10 franci**
„ șese „ **6** „	„ șese „ **20** „
„ unŭ anŭ **12** „	„ unŭ anŭ **40** „

Abonarea se póte face mai ușorŭ și mai repede prin **mandate postale.**

Abonațilorŭ de pân'acum li-se recomandă a însemna pe cuponŭ numĕrulŭ fâșiei sub care au primitŭ diarulŭ.

Domnii carĭ se vorŭ abona din nou sĕ binevoéscă a scrie adresa lămurită și a arĕta și posta ultimă.

Brașovŭ, 1 Octomvre 1887.

Stefanŭ Szechényi, supranumitŭ „celŭ mai mare Maghiarŭ," dicea pe la 1830 cătră conaționalii sĕi: Băgați de sémă, că cu noi împreună trăiescŭ milióne de Românĭ și Slavi, carĭ astădĭ suntŭ încă iobagĭ, dér mâne poimâne își vorŭ redobêndi libertatea și drepturile individuale. Atuncĭ ei vorŭ fi cetățenĭ egalĭ cu noi, dér nu vorŭ vorbi limba nóstră. Sĕ le redămŭ acestora libertatea individuală încetulŭ cu încetulŭ, ér în schimbŭ sĕ ceremŭ sĕ ne învețe limba, câștigându-i astfelŭ pentru noi!

Statulŭ acesta a datŭ celŭ dintâiu impulsŭ la mișcarea de maghiarisare, care din ce în ce a ajunsŭ la dimensiunile mari de adĭ. Dér Maghiarii au înțelesŭ numai scopulŭ ce-lŭ urmărea Szechényi, n'au înțelesŭ însĕ și importanța mijlócelorŭ ce le-o recomanda. De aceea s'au abătutŭ dela directiva ce le a dat'o elŭ, de a procede gradatŭ, cu cumpĕtŭ și cu cruțare, și au declaratŭ rĕsboiu popórelorŭ nemaghiare. Astfelŭ adoptându-se politica violentă a lui Kossuth, s'a produsŭ efectulŭ contrarŭ, căcĭ rĕsboiulŭ civilŭ dela 1848/9 a contribuitŭ puternicŭ la redeșteptarea sêmțului naționalŭ alŭ Românilorŭ și Slavilorŭ.

Atuncĭ Szechenyi a făcutŭ istorica esclamare: Acum e prea târdiu, vĕdŭ că v'amŭ deșteptatŭ numai spre peirea vóstră!.

Printr'o neașteptată constelațiă a împrejurărilorŭ, favorabile lorŭ, Ungurii ér' au ajunsŭ la putere în anulŭ 1867 și étă că resultatele, la apariționea pentru ei „strălucite", ale unui constituționalismŭ falsificatŭ și nedreptŭ îi încurageză din nou sĕ reapuce — deși acum de totŭ întârdiatŭ — firulŭ programului de maghiarisare propusŭ de Szechenyi. Dér și de astădată Ungurii dela putere dovedescŭ o nedibăciă atâtŭ de mare în apucăturile lorŭ, dovedescŭ o ignorare atâtŭ de fatală a puterii de viéță de care dispunŭ adĭ popórele nemaghiare, și unŭ disprețŭ atâtŭ de mare pentru principiele conducĕtóre de libertate ale vécului în care trăimŭ, încâtŭ décă omulŭ nu i-arŭ afla absurdĭ și ridiculĭ, ar trebui sĕ-i fiă milă de ei.

Aceste cugetărĭ le-a deșteptatŭ în noi discursulŭ rostitŭ de contele Ludovicŭ Tisza la deschiderea congresului Kulturegyleturilorŭ în Peșta.

Se vede la prima cetire a acestei vorbiri, cu câtă greutate se luptă acelŭ campionŭ alŭ maghiarismului modernŭ spre a îmbrăca scopurile ofensive cele mai vĕdite ale kulturegyletiștilorŭ într'o haină neofensivă. O sucese și o rĕsucesce nou-plămăditulŭ, conte până ce elŭ însușĭ nu mai póte merge mai departe, ci'și ajută cu câte o esclamațiă nesărată și nemotivată, menită a'lŭ scóte din impusŭ.

Așa de esemplu, după ce d-lŭ Ludovŭ Tisza arată, că dela 1867 încóce Ungurii dela putere au trebuitŭ sĕ țină sémă de nisce factorĭ, carĭ în vechia Ungariă constituțională au fostŭ eschiși dela activitatea politică, și după ce face încercărĭ desperate spre a ajunge la resultatulŭ că acum se cere dela aceștĭ factorĭ sĕ câștige și cunoscința de sine politică, pentru care scopŭ trebue sĕ priméscă limba și cultura maghiară, cu tóte că ca „cetățenĭ cu drepturĭ și datorii egale" se potŭ folosi liberŭ de limba, religiunea și datinele lorŭ; după ce vrea sĕ împreune astfelŭ două curenturĭ cu totulŭ opuse, curentulŭ de a se lăți și impune limba maghiară și curentulŭ de a se conserva și desvolta limbele nemaghiare, încércă a eși din încurcătură afirmândŭ deodată, că în generalŭ naționalitățile nemaghiare nu se „potŭ" jălui asupra statului și a societății maghiare și că nicĭ nu o facŭ acésta decâtŭ „nisce agitatorĭ singuraticĭ" etc.

Că nu e cu putință a împreuna două estreme, tendințele de maghiarisare cu pretinsa „libertate" a Nemaghiarilorŭ, o recunósce însușĭ d-lŭ Ludovicŭ Tisza când, vorbindŭ despre „cultura generală", care ar fi menită a deștepta „spiritulŭ unitarŭ naționalŭ" susține, că acéstă cultură — firesce maghiară — este calea pe care Maghiarii potŭ face sĕ 'nțelégă și pe Românĭ și pe Slavĭ, că „în statulŭ ungarŭ nu esistă și nu póte sĕ esiste decâtŭ o singură națiune".

Ce va sĕ dică acésta pentru Nemaghiarĭ în împrejurările de fată, nu mai trebue sĕ spunemŭ, mai alesŭ după ce contele dela Seghedinŭ crede a fi cu totulŭ superfluu, când vorbesce de o „singură națiune," de-a adauge celŭ puținŭ cuvêntulŭ „politică".

Este însĕ ridiculŭ décă acelașĭ conte pretinde dela kulturegyletiștii lui sĕ procédă „în lățirea culturei maghiare pe cale socială și între Nemaghiarĭ" astfelŭ, ca „*sĕ-i câștige*" pentru causa maghiarismului, și décă presupune dela dênșii, că vorŭ fi mai „norocoșĭ în alegerea mijlócelorŭ" ca antecesorii lorŭ. Acésta o sémte chiar elŭ însușĭ, când caută sĕ se escuze mai dinainte pentru „netactulŭ" unorŭ membri ai acelorŭ reuniunĭ.

Ce sĕ mai așteptămŭ dela ceilalțĭ membri, décă însușĭ președintele congresului kulturegyletistŭ, spre apĕrarea teoriei sale despotice, în fața propriei mărturisirĭ, că legile esistente dau dreptulŭ popórelorŭ nemaghiare de a se folosi de limba lorŭ; décă în fața a milióne de Românĭ, Slavĭ și Germanĭ se provócă la procederea cnutei rusescĭ în provinciile baltice. Sĕrmană libertate unguréscă, rele vremurĭ ai mai ajunsŭ, décă îțĭ iai de modelŭ despotismulŭ căzăcescŭ!

Resultatulŭ svêrcolicilorŭ kulturegyletiste se póte de pe acum ușorŭ prevedé. Elŭ va face, ca teroriștii dela putere sĕ se convingă în curêndŭ, ce mare este rĕtăcirea lui Ludovicŭ Tisza, când crede, că naționalitățile nemaghiare n'au causă de a privi cu îngrijire la aceste svêrcolirĭ.

In memoria lui Iacobŭ Mureșianu.

Redactorul „Gazetei Transilvaniei« a mai primitŭ următórele telegrame și scrisorĭ de condolență:

Coșocna, 9 Octomvre a. c.

Mĕ asociezŭ la durerea ce avețĭ pentru ireparabila pierdere a luptătorului învăpăiatŭ alŭ românismului și iubitorŭ părinte Iacobŭ Mureșianu. **I. Hossu**, protopopŭ.

Nușfalĕulŭ Dómnei, 8 Octomvre a. c.

Deși mai târdiu, primițĭ și dela mine sincerile condolențe pentru pierderea scumpului d-vóstre părinte și marele mecenate alŭ națiunei

Georgiu Micu.

Teiușiu, 11 Octomvre.

Poftescŭ ca Atotputerniculŭ Dumnedeu sĕ vĕ mângăie pentru perderea cea mare ce ațĭ înduratŭ prin mutarea la cele eterne a scumpu lui d-vóstrĕ părinte **Stefanŭ Crișianu** proprietarŭ și învĕț.

„*Fóia Diecesană*" din Caransebeșŭ publică următorulŭ necrologŭ:

Iacobŭ Mureșianu, fostŭ directorŭ alŭ gimnasiului rom. cat. din Brașovŭ, distinsulŭ publicistŭ, carele până la fundarea „Telegrafului românŭ" în timpii absolutismului a îndrăsnitŭ a susținé cu curagiu causa nóstră română, unulŭ dintre cei mai meritați discipulĭ ai scólei mai vechĭ din Blașiu, carĭ mai nainte de tóte erau românĭ și după aceea greco-catolicĭ, unŭ adevĕratŭ apostolŭ alŭ înaintării culturei și alŭ emancipărei națiunei nóstre romane, spre adênca nóstră mâhnire a încetatŭ din viéță Joi în 17/29 Septemvre a. c. în Brașovŭ în adêncĭ și oneste bĕtrânețe. Precum cadŭ tómna frundele din arborĭ, așa se ducŭ unulŭ după altulŭ bărbații cei redeșteptătorĭ ai națiunei nóstre. După nemuritorulŭ Cipariu vedemŭ coborîndu-se în mormêntŭ și pe Iacobŭ Mureșianu, óre când singurulŭ publicistŭ al Româniloŗŭ dincóce de Carpațĭ, pe fostulŭ redactorŭ alŭ »Gazetei Transilvaniei.« Viéța acestui bărbatŭ este strînsŭ legată de istoria suferințelorŭ nóstre celorŭ mai nouĕ. De aceea ne reservămŭ a vorbi mai specialŭ despre viéța lui. Și până atuncĭ adêncŭ emoționațĭ îi dicemŭ: Dormĭ în pace călĕtorule ostenitŭ. Spune vechilorŭ tĕi amicĭ, cu carĭ te împreună acum eternitatea, că sĕmênța sĕmĕnată de voi n'a cădutŭ în pămêntŭ sterpŭ. Ea produce róde mănóse. Generațiunile următóre în vecĭ nu vĕ vorŭ uita.

„*Luminătorulŭ*" scrie următorulŭ necrologŭ:

Neindurata sórte din nou silesce națiunea română a se îmbrăca în haine de doliu și a geli mórtea unuia dintre cei mai vrednicĭ lucrătorĭ și luptătorĭ ai sĕi, pe *Iacobŭ Mureșianu*, fostŭ redactorŭ alŭ „Gazetei Transilvaniei" și directorŭ gimnasialŭ în Brașeu.

Cu decedarea lui Iacobŭ Mureșianu, repausatŭ în alŭ 75-lea anŭ alŭ etății sale, éră s'a împuținatŭ rarulŭ șirŭ de bĕtrânĭ aleșĭ ai poporului daco-românŭ, carĭ au pusŭ pétra fundamentală la deșteptarea și ridicarea neamului nostru romănescŭ.

Repausatulŭ încă a fostŭ unulŭ, care, asemenea puținilorŭ sĕi contimporanĭ cunoscuțĭ, din fragede tinerețe până la mórte, a luptatŭ și a suferitŭ, cu sacrificii și fără șovăire, pe lângă tótă vitregitatea timpurilorŭ, în timpŭ de preste una jumĕtate de seculŭ, la luminarea poporului, în interesulŭ românismului.

Pre câtŭ de mare este deră jélea pentru acéstă perdere, pe atâtŭ de mare este recunoscința și mulțămita, ce națiunea română esprimă la mormêntulŭ mortului ei, Iacobŭ Mureșianu, oftându-i cu toții: Fiă-i țĕrina ușoră și amintirea sempiternă!

„Voința Națională" scrie:

In acestŭ momentŭ primimŭ din Brașovŭ durerósa scire, că veteranulŭ publicistŭ românŭ *Iacobŭ Mureșianu* a încetatŭ adĭ dimineța din viéță.

Decedatulŭ este părintele actualului directorŭ alŭ „Gazetei Transilvaniei," dr. Aurel Mureșianu, și a fost unulŭ din acei luptătorĭ transilvanĭ, carĭ, împreună cu d. G. Barițiu, a înființatŭ în Brașovŭ acum 50 de ani „Gazeta Transilvaniei« dela care nu s'a retrasŭ până în momentulŭ când și a datŭ nobilulŭ sĕu sufletŭ.

Cu inima plină de durere, trimetemŭ și noi condoleanțele nóstre întristatei sale familie.

„*Romănulŭ*" scrie:

Din Brașovŭ ne vine trista scire, că unulŭ dintre cei mai vrednicĭ luptătorĭ pentru causa Românismului a încetatŭ erĭ din viéță.

Iacobŭ Mureșianu, fostŭ directorŭ gimnasialŭ, fost redactorŭ alŭ „Gazetei Transilvaniei" în timpŭ de aprópe o jumĕtate de secolŭ, și până în ultimulŭ momentŭ editorŭ și proprietarŭ alŭ numitei gazete, s'a dusŭ dintre noi, în vĕrstă de 75 de anĭ, lăsândŭ în urmă-i o frumósă pagină în istoria neamului românescŭ. Câtŭ timpŭ a trăitŭ, a trăitŭ pentru națiune. A lucratŭ din tóte puterile pentru redeșteptarea consciinței naționale și pentru propășirea poporului. Ca la toți harnicii noștri bĕtrânĭ, activitatea lui nu s'a mărginitŭ numai într'o singură direcțiune; elŭ a luptatŭ în tóte direcțiunile, căcĭ

tóte erau aprópe *terra incognito* pentru tênĕra naţiune română.

In specială Românii ardeleni nu voră putea nici odată sĕ uite pe acestă bărbată, care n'a cruţată nici bani, nici muncă, pentru ca sĕ vadă pe Românii ardeleni scoşi la lumină dela întunereculă în care i-a cufundată despotismulă streină.

Regretândă acéstă perdere, nu putemă decâtă sĕ dorimă consolarea întristatei familii.

„*Unirea*“ scrie:

O scire întristătóre ne vine din Braşovă.

Iacobă Mureşianu, fostă redactoră ală »Gazetei Transilvaniei“ şi până în ultimele momente editorulă ei neobosită, a murită.

Rĕposatulă a fostă mare Română. Pressei naţionale a adusă servicii nepreţuite, cari nu voră fi nici o dată uitate. Poporulă română îl va păstra numele între ale acelora, cari au lucrată, cu credinţă şi iubire, tótă viéţa loră pentru elă.

Reposatulă Iacobă Mureşianu ajunsese vrâsta de 75 de ani.

In afară de cariera sa de publicistă, a fostă şi directoră ală liceului din Braşovă în ca e calitate a contribuită la luminarea şi creşterea românéscă a două generaţiuni.

A fostă membru de onóre ală Academiei Române, membru fundatoră ală Associaţiunii transilvane pentru cultura poporului română, membru în consiliulă municipală şi judeţiană ală oraşului şi districtului Braşovă.

Mórtea l'a răpită puţine ḑile înainte de împlinirea a 50 de ani dela apariţia „Gazetei Transilvaniei“, astfel că jubileulă acestei foi multă meritate pentru naţiune, la care trebuia sĕ ocupe loculă de onóre, se va face având unŭ golă simţită.

Reposatulă a avută rude numeróse şi în România, între altii pe d-nulă I. colonelă Moise Groza, care ţine pe una din ficele sale.

Ca Români de inimă ne-a avută pe toţi, şi toţi ilă plângemă.

„*România liberă*“ scrie:

Iacobă Mureşianu, bĕtrânulă care a luată parte la tóte luptele Româniloră din Ardelă, fundatorulă „Gazetei Transilvaniei,“ la care a lucrată c'ună patriotismă neclintită în timpă de 50 de ani, a încetată din viéţă. Tótă românimea de peste munţi plânge acéstă perdere.

„Telegrafulă“ scrie:

O scire întristătóre ne vine din Braşovă.

Iacobă Mureşianu, fostă redactoră ală »Gazetei Transilvaniei“ şi până în ultimele momente editorulă ei neobosită, a murită.

Reposatulă a fostă mare Română. Pressei naţionale a adusă servicii nepreţuite, cari nu voră fi nici odată uitate. Poporulă română îi va păstra numele între ale acelora, cari au lucrată cu credinţă şi iubire, tótă viéţa loră pentru elă.

Cu adâncă durere adăogămă acestă demnă nume la pleiada mariloră noştri patrioţi, cari suntă prada morţei neînduratóre. Atragemă privirea generaţiunei tinere asupra numelui celui care ne-a părăsită sĕ inveţe dela *Elă* cum trebue luptată pentru naţionalitate şi cum trebue iubită poporulă română.

„Epoca“ scrie:

„Gazeta Transilvaniei“, ce a apărută în doliu, ne aduce trista veste despre mórtea vechiului luptătoră ală Românismului, *Iacobă Mureşianu,* vechiu profesoră şi editoră ală „Gazetei Transilvaniei“, încetată din viéţă la 17/29 Septemvrie ora 4 de diminéţă.

Unindu-ne din sufletă la cuvintele bine simţite ce rostescă confraţii noştri de peste Carpaţi, (în necrologulă de pe prima pagină a „Gazetei“) trimetemă familiei marelui cetăţeană sincerile nóstre condoleanţe.

„România“ scrie:

Iacovă Mureşianu, fostă redactoră şi actuală editoră ală »Gazetei Transilvaniei«, celă mai vechiu ḑiară românescă, a încetată din viéţă... în Braşovă, unde a luptată o viéţă întrégă pentru apĕrarea drepturiloră obijduiţiloră fraţi din Ardelă. (Reproduce necrologulă de pe prima pagină a „Gazetei“).

„Rĕsboiulă“ scrie:

O scire întristătóre ne vine din Braşovă.

Iacobă Mureşianu, fostă redactoră ală »Gazetei Transilvaniei“ şi până în ultimele momente editorulă ei neobosită, a murită.

Rĕposatulă a fostă un mare Română. Pressei naţionale a adusă servicii nepreţuite. Poporulă română îi va păstra numele între ale acelora, cari au lucrată, cu credinţă şi iubire, tótă viéţa loră pentru elă.

„Naţiunea“ scrie:

„Gazeta Transilvaniei“ ne soseşte astăḑi încadrată în negru ca semnă de doliu pentru proprietarulă, editorulă şi redactorulă ei, *Iacobă Mureşianu,* care a murită.

„Gazeta“ consacră prima ei pagină următóreloră rênduri, la care ne asociămă şi noi: (Reproduce necrologulă de pe pagina I a „Gazetei“)

„Bistriţa“ scrie:

„Gazeta Transilvaniei“ ne aduce trista veste că *Iacovă Mureşianu,* vĕrulă nemuritorului Andreiu, a încetată din viéţă.

Unimă regretele nóstre cu ale fraţiloră de dincolo.

Afacerea scólei de fete din Sibiiu.

Etă corespondenţa ce ni s'a trimisă din Sibiiu în afacerea şcólei române de fete a „Associaţiunei“ şi despre care amă amintită în numĕrulă de eri ală fóiei nóstre:

Sibiiu, *4 Octomvre 1887.*

Ună articlu din Nr. 213, subscrisă de domnulă Iónă Slavici, şi intitulată: *„Crisa şcolii de fete din Sibiiu“* mĕ face, sĕ iau pena, nu spre a combate ideile sănĕtóse şi dorite de ori-care părinte bună, şi adevĕrată Română, în ceea ce privesce crescerea fetiţeloră fără fumuri aristocratice, fără sumeţiă etc., după exigenţiile nóstre române generale, dér iau pena, spre a îndrepta, séu rectifica idea râtăcită, ce'şi voră fi formândă unii dintre cetitori după prima impresiune a cetirii numitului articlu, care mai bine făcea, décă nu eşia de sub tipară, şi décă nu era atâtă de greşită în ceea ce privesce genesa »crisei«, pentru că genesa înfăţişată este diametrală contrară adevĕratei stări a lucruriloră.

Las' că nu era de felă de lipsă, de a se alarma părinţii, şi românimea întrégă, pentru că două persóne, de altfelă şi de mine fórte stimate (directorulă d. Dr. Barciană şi baronésa Elena Popă) şi-au cerută dimisiunea, fiindă doră convinsă, că décă n'a perită Românulă în sute de ani, apoi doră nici din incidentulă de faţă nu va peri, şi pentru institutulă, de curêndă înfiinţată, încă voră fi doră aceste două persóne înlocuibile!

Acum însĕ odată eşită la lumină, trebue acelă articlu întêmpinată, séu mai bine ḑisă repulsată cu indignaţiune, ḑicêndu-i: ,înapoi cu neadevĕrurile!«.

Nu părinţii, nu fetiţele — ale unoră familii din Sibiiu — suntă causa crisei, şi nici persónele dimisionate nu voră ave curagiulă de a puté afirma aşa ceva în publică, ce afirmă articlulă, de óre-ce înşişi aceste persóne voră sci mai bine, cine este preocupată de interese proprie, şi cine de interese generali.

Nu se póte nega, că la începutulă acestui institută de crescere de fetiţe, ca la ori-ce întreprindere nouă, fiă prin nebăgare de sémă, fiă din lipsa de praxă, fiă din amiciţiă, fiă din încredere reciprocă între membrii „Comitetului« — s'au făcută unele greşeli, s'au întrelăsată ori precipitată unele mĕsuri, şi acestea erau, — după esperienţele primului ană, — de a se delătura, respective înlocui prin alte mĕsuri mai sănĕtóse şi corĕspunḑĕtóre recerinţeloră generali şi măcară şi particulari, decă comitetulă Associaţiunei transilvane pentru cultura poporului română vre resultate bine-cuvêntate şi mulţămirea părinţiloră feteloră date în internată, pentru că din capulă locului trebue accentuată, cumcă puţină li-ară ajuta părinţiloră încrederea în cele 2 persóne dirigințe, décă s'ară pomeni cu copilele, mâne-poimâne devenite deja fete mari, rĕmase în óre-care privinţă îndĕrĕtă şi comitetulă trebuia sĕ ţină contă de recerinţele generale şi de unele plânsori ale părinţiloră.

Scriitorulă acestoră şiruri — fără a sci cele interne ale „Comitetului« — numai ca privitoră esternă a observată următórele:

Primele reclamări au venită din afară, dela părinţi, dér şi resultatulă esameneloră anului decursă a arĕtată, că în limba francesă fetiţele loră n'au făcută sporulă dorită; mai află apoi părinţii, că în institută este nesuficientă împărţirea óreloră de musică, venindă abia la 1—2 sĕptĕmâni ½ óră din piano pe séma unei copile etc.; dér şi numĕrulă celă frumosă ală fetiţeloră internate (ană erau 23, acum suntă 45) indicau „comitetului« necesitatea, de a întreprinde ceva în privinţa organisărei fundamentale, afară de statută, încă crearea unui regulamentă pentru afacerile interne, esplicarea posiţiunei guvernanteloră, a cărora numĕră trebuia înmulţită etc.

Sĕ pune déră *„Comitetulă“* la lucru, şi începe dela capă, aflândă, că directorulă de altfelă şi membru ală comitetului, nu póte fi încă şi delegată ală „Comitetului« (supraveghiatoră preste şcólă şi institută), denumesce ca delegată pe profesorulă Iónă Popescu, specialistă în cele didactice; domnulă directoră Barciană apoi plécă acasă, îşi scrie dimisiunea, plécă la institută şi fără a aştepta resolvarea demisiunării sale, citéză tóte copilele înaintea sa, le desfăşură motivele resignării sale, şi'şi ia adio dela dînsele.

»Comitetulă« în urma cercetăriloră sale află, că personalulă pentru limba francesă, şi crescere (guvernantele), pentru serviţiu (bone etc.) s'au alesă prin directorată, fără să se fi făcută măcară relaţiunile cuviinciόse în decursulă anului. — Hotăresce déră, că profesorii şi profesórele, între care se ţine şi cea pentru limba francesă (! şi aci zace buba!) şi guvernantele, căroră posiţiă s'a definită, că este egală cu a profesóreloră, — sĕ se denumescă prin comitetă; ér în privinţa personalului de serviţiu s'a lăsată direcţiunei putere discreţionară.

După demisiunarea d-lui directoră Barciană trecu 6 ḑile, şi directóra baronésa Popă nici ună cuvêntă, nici o reflexiune n'a făcută la acestea; vine însĕ d-nulă Eugenă Brote, carele este membru şi cassară ală Associa-

FOILETONĂ.

TIMOTEIU ÇIPARIU

I.

Ună oraşă şcolară! ună orăşelă de şcóle!...

La noi, aceste cuvinte nu pună în vederea cetitorului nici o idee precisă. In regatulă României, cum doră sĕ fie ună oraşă de şcóle, când abia în unele oraşe suntă câteva şcóle! Ministerulă instrucţiunei publice s'a însărcinată, chiar în momentulă de faţă, a dovedi ţĕrii întregi că avemă şcolari mulţi, fórte mulţi, ér şcóle nu avemă mai de locă. Din acésta s'a învederată, că naţiunea română este doritóre, mai presusă de tóte, a învĕţa carte, dér că guvernulă ei n'a ştiută până acum sĕ o prididéscă cu şcóle. Glóte nenumĕrate de poporă românescă ală viitorului se îmbulḑescă şi dau năvală la uşile prea înguste ale puţineloră şcóle în fiinţă; ér autorităţile ţĕrei le închidă cu strĕşnicie acele uşe, osîndindă pe copiii cetăţeniloră a hoinări în voia neştiinţei şi în prada întêmplăriloră. Óre ce va fi însemnândă acésta? Este cumva o înfricoşătóre dovadă de nepăsarea şi de dispreţulă stăpânirei pentru cei stăpâniţi? Ori este numai o umilită mărturisire că dênsa, stăpânirea, stă aḑi cu multă, fórte cu multă, mai prejosă de datorinţele sale către poporă?

Cei cari facă parte din guvernulă actuală séu cari ţină cu dênsulă ne afirmă că, din contră, destăinuirea ranei şcolare, pe care ministeriulă a vĕdu'o lumii, estimpă făţişă, prin mĕsurile'i draconice, are sĕ facă prόşcă şi sĕ deschidă de acum înainte cale largă întregului învĕţământă naţională.

Sĕ dea Domnulă! Însĕ, priminlă chiar debună acéstă spusă, nu cumva s'ar potrivi aci proverbulă francesă admiţêndu-se, bunăóră, că într'adevĕră ministeriulă nostru actuală de instrucţiune publică este pardosită numai cu intenţiuni bune. Fie! dér ce se mai noi, ceştia de pe din afară, decă cum va nu'şi va fi făcută dênsulă pardoséla cu caldarâmă de piétră?... Şi atâta scimă şi noi, că în piatră, şi de semeni, nimica bună nu rĕsare.

Dér, din vorbă în vorbă, ne cam depărtarămă şi ne înstreinarămă fórte de cea mai bogată şi cea mai roditóre răsadniţă şcolară românéscă, la care ne era gândulă când amă începută a scrie aceste rênduri.

Ele, póte, nu voră fi nimenui spre pagubă, şi noi, cu atâta celă puţină ne mângâiemă: că, de sigură nu s'ar fi lepădată de ele umbra venerată a marelui cultivatoră ală spiriteloră şi plivitoră ală limbei române, despre care ne este acum aminte a vorbi.

. . . .

La Blaşiu, — abia smulsă dela sînulă maicei sale, ţerancă din Pănade, — la Blaşiu a trăită Timotei Çiparu, cu fórte rare, fórte scurte şi tod'auna silite lipsuri, acei 82 de ani ai vieţuirei sale; şi-a trăită viéţa regulată între clasele multă populóse ale şcóleloră, şi singuratica lui casă de studii isolate. Şi una şi altele se aflară întrunite în acelă modestă şi rĕcorosă orăşelă, aşeḑată pe priporulă domolă sub care se îmbucă ambele Târnave.

Locuinţa lui, acum de cinci séu şése ori ḑecenară, era una din acele simple şi tăcute căşciόre ale capitolului archidiecesană, puse printre grădini, în laturea palatului metropoliei, care se desfătéză, largă şi arătosă, printre umbróse livedi de pomi roditori. Tóte acele căşcióre dau cu ferestrele loră cernite pe piéţa cea mare, mĕduva şi mieḑulă acelei coje de nucă cetăţenescă, căreia i se ḑice oraşulă şcolară ală Blaşiului. Acolo, pe piaţă, se înfundă cele trei patru neînsemnate uliţe locuite de umiliţi meseriaşi pe cari, în partea locului, îi poreclescă, — nu se prea scie de ce, — cu epitetulă de Greci, precum în cetăţile universitare din Germania, burghesii primescă denumirea batjocoritóre de Filistri.

Inima, fala Blaşului suntă şcólele, şcóle religióse şi şcóle civile, seminară metropolitană şi mare gimnasiu românescă, proptită şi acesta pe numeróse şi îndesate şcóle primare. In tóte acestea, de ună seculă şi mai bine furnică, ferbe şi colcotă fără încetare viéţa didactică. Ea circulă ageră, regulată şi neîntreruptă, dela ună capĕtă la altulă, în sînulă tuturoră aceloră numeróse şi lungi clădiri, care, rânduite fiindă împrejurulă bisericei catedrale, celei acolo numită Mânăstire şi împodobită cu gemene clopotniţe predomnitóre, se distindă pe o întrégă

ţiunei şi alŭ »Comitetului«, la Sibiiu dela Braşovŭ, unde fusese, şi a doua ḑi îşĭ dă demisia şi directóra, făcêndŭ reflexiunĭ, că profesóra pentru limba francesă, şi guvernantele sĕ le pótă şi mai departe numai directoratulŭ angagia.

»Comitetulŭ" alege o deputaţiune de 3 membri, care sĕ încerce a face pe directorŭ şi directóră a'şĭ retrage demisiunea, făcêndu-se concesiunea, sĕ se denuméscă personalulŭ de susŭ prin comitetŭ *după ascultarea şi resp. propunerea directoratului;* totodată fiindŭ suprema necesitate de imulţirea personalului, obvine primulŭ casŭ de denumirea unei puterĭ nouĕ pentru institutŭ, adecă se afla aicĭ o profesoră dintr'unŭ oraşŭ mare alŭ României cu diplome eminente, atâtŭ pentru limba francesă, câtŭ şi pentru vre-o 2 studii, aplicată fiindŭ dênsa şi spre suplinirea unui locŭ de guvernantă până la angagiarea alteia, pentru tóte acestea numai cu salariulŭ de 400 fl. şi întreţinerea în institutŭ. „Comitetulŭ" se bură, a fi câştigatŭ nu numai din punctŭ de vedere materialŭ o persónă, care sĕ suplinéscă pe 3 altele pe lângă o modestă pretensiune, ci şi din punctŭ de vedere practicŭ, putêndŭ face fetiţele din institutŭ, sĕ înveţe nu numai gramatica, ci şi conversaţiunea francesă; — decĭ comitetulŭ o trimite sĕ se presenteze directoratului, şi directorulŭ Barcianŭ 'i şi designéză timpulŭ şi loculŭ, când şi unde sĕ i se presenteze acea profesóră; der elŭ nu s'a înfăţişatŭ, şi nicăirĭ n'a fostŭ de găsitŭ; merge domnia ei apoi la directóră, şi acésta-i face din umerĭ, ḑicêndŭ că dênsa nu póte lua nicĭ o decisiune fără directorulŭ etc. etc.

Acea profesóră indignată de o astfelŭ de purtare şi regretândŭ, că de origine şi după părinţĭ şi ea este Reşinărénă, precum este şi directorulŭ şi d-lŭ Eugenŭ Brote etc., din Reşinarĭ: plecă spre România, unde începêndu-se anulŭ şcolasticŭ, trebuia sĕ'şĭ ocupe ea postulŭ ei, de sigurŭ mai splendidŭ dotatŭ, după ce înzadarŭ voise a aduce şi dênsa unŭ sacrificiu patriei sale.

Directorulŭ şi directóra nu cedéză în nimica, ci pretindŭ ca alegerea şi angagearea puterilorŭ didactice şi pentru crescere sĕ o facă ei eschisivŭ şi nu'şĭ retragŭ demisiunea; deputaţiunea esmisă dér' se reintórce fără resultatŭ.

Aci apoi de pe ochii multora căḑu vĕlulŭ, şi începură întrebările: cine ce este? ce relaţiunĭ familiare esistă între x şi y?

Cercetarea arată, că pentru limba francesă era angageată domnişora Brote, sora domnului Brote; d-lŭ directorŭ Barcianŭ este vĕrŭ alŭ domnului Brote, directóra Elena Popŭ este verişóra soţiei d-lui directorŭ Barcianŭ.

Aşadéră nu erau destulŭ de multe zale în lanţŭ, prin care se vede încătuşatŭ acestŭ institutŭ, ci se mai recereau drepturĭ discreţionare din partea directoratului, că acelŭ institutŭ sĕ nu mai fiă proprietatea Românilorŭ în genere, ci propriu alŭ unei familii, dreptŭ locŭ de adăpostŭ privilegiatŭ!...

Judece din acestea fiă-cine, că óre familiile honoraţióre din Sibiiu, seu fetiţele lorŭ nevinovate suntŭ vina »crisei« escate, precum le înfăţişéză domnulŭ Ioanŭ Slavicĭ?...

In „comitetulŭ« Associaţiunei transilvane suntŭ bărbaţĭ atâtŭ de iluştri, bărbaţĭ, carĭ n'au copii séu fete de felŭ, séu celŭ puţinŭ nu în institutŭ, aşa déră nepreocupaţĭ, bărbaţĭ bĕtrânĭ, bărbaţĭ esperţĭ, încâtŭ ei, sĕmţindu-se superiorĭ tuturorŭ ne-ajunsurilorŭ, şi conscii de chiămarea lorŭ sublimă, vorŭ sci sĕ afle eşirea cuvenită din acestŭ impasŭ.

Acésta este consolarea tuturorŭ Românilorŭ bine simţitorĭ şi nu nepăsătorĭ pentru scopurile Associaţiunei transilvane! Acésta este mângăierea părinţilorŭ îngrijaţĭ de sórtea copilelorŭ lorŭ internate!

Corespondentulŭ.

---

lature a pieţei, mândre de a lorŭ înfăţişare vechie greoie, şi monotonă ca a tuturorŭ edificielorŭ ce, în ḑilele binecuvêntate ale Mariei Teresie şi mai alesŭ ale lui Iosifŭ alŭ II-lea au pusŭ, cum amŭ ḑice, la şirégŭ oraşele şi têrgurile cele mai de frunte ale Ardealului.

Aci pe piaţa Blaşiului a fostŭ, încă de pe atuncĭ şi va fi póte şi de acum înainte, tăria cea mare a Românimei luminate de preste munţĭ. Ca o adevĕrată cetate întărită, dândŭ pieptŭ tocmai în mijloculŭ Ardealului, stă acea mare mânăstire creştină care, pentru ochii lumei celei rele, adăposteşte, der care, în conştinţa luminată a Românilorŭ de astăḑĭ, dênsa este adăpostită de şcólele naţionale ce o impresóră şi se umbrescŭ sub ea.

Totuşĭ în Blaşiu, unde încă se totŭ dospesce aluatulŭ României viitóre, pururea au domnitŭ şi domnescŭ tăcerea, liniştea şi pacea. D'alungulŭ ḑilelorŭ din anŭ, pe piaţa cea mare se vĕdŭ numai, la timpurĭ regulate, păşindŭ către şcólă séu către biserică lungele reverende negre ale canonicilorŭ şi ale preoţilorŭ, profesorĭ séu oficianţĭ; ér la orele de recreaţiunĭ, glóta colcotósă a şcolarilorŭ mirenĭ se respândesce deodată şi îndată se şi risipeşte, ca o spusă, unii purtândŭ încă pe umerĭ şi pe gaibe ţundra şi cióricii albĭ dela părinţĭ, alţii căpătuiţĭ, încă de pe acum pentru unŭ viitorŭ mai ambiţiosŭ cu haina civilă a civilisaţiunei apusane.

(Va urma).

Sêrbii şi Ungurii.

Sêrbii din Ungaria şi din Croaţia, sătui de făţarnica frăţietate cu Ungurii dela putere, suntŭ fórte amărîţĭ din causa atitudinei slugarnice a deputaţilorŭ lorŭ în dieta din Agramŭ şi în cea din Pesta. Şi décă se alegŭ astfelŭ de deputaţĭ, causa e numai terorismulŭ ungurescŭ, căcĭ étă cum se esprimă despre „frăţietatea" maghiaro-sêrbă unŭ Sêrbŭ distinsŭ din Srjem într'o scrisóre către „Parlamentär«:

„Noi Sêrbii de aci din Srjemŭ le stringemŭ frăţesce mâna Maghiarilorŭ. Ce felŭ de frate însĕ e Maghiarulŭ? N'a fostŭ nicĭodată, nu póte fi şi nu va fi nicĭodată. Orĭ-ce forţă duréză numai câtva timpŭ, şi sclăvia încetéză odată, ḑice proverbulŭ nostru sêrbescŭ, şi aşa noi Sêrbii suntemŭ convinşĭ, că şi poporulŭ nostru va trece peste timpurile grele de acum, precum s'a întêmplatŭ şi sub Turcĭ. Nu'i vorbă, potŭ maghiarisa cu stipendii pe cei sĕracĭ, carĭ cerŭ pâne; *poporulŭ nostru însĕ nu póte fi maghiarisatŭ, măcar de s'ar lăţi încă odată aşa de violentă noua cultură asiatică.* Grele, fórte grele suntŭ timpurile, sub care avemŭ sĕ suferimŭ noi Sêrbii în „Maghiaria«. Avemŭ singura speranţă, că vomŭ vieţui peste ele."

SCIRILE ḐILEI.

Ca sĕ mai scie contribuabilii pentru cine li se mai vêndŭ vite, unelte, bucate, îmbrăcăminte şi casele chiar de către esecutorii de dare, le împărtăşimŭ bugetulŭ *cheltuelilorŭ dietei unguresci* pe luna lui Octomvre. Cheltuelile pe acéstă lună sĕ ridică la respectabila sumă de 265,241 fl. Preşedintele dietei are pe lună 1000 fl. lefă; 455 deputaţĭ, câte 5 fl. 25 cr. pe ḑi, au 74,050 fl.; dietele a 455 deputaţĭ pe 5 ḑile din Septemvre 11,943 fl.; banĭ de cvartirŭ pe o jumĕtate de anŭ pentru 435 deputaţĭ competenţĭ à 400 fl. facŭ 174,000 fl.; lefile a 7 secretarĭ pentru 28 ḑile din Octomvre à 5 fl. 25 cr. facŭ 1029 fl., lefile lunare ale funcţionarilorŭ 2145 fl., chiria pe cvartulŭ dela 1 Noemvre încolo 1515 fl. v. a.

—x—

In *dieta ungurésca* s'au presentatŭ petiţiunile comitatelorŭ Bichişiu, Strigoniu, Gomŏr, Têrnavei, Comornului, Neogradŭ, Zemplin şi Sohl în afacerea *convenţiunei vamale şi comerciale cu România.* Nu scimŭ pentru ce pledéză aceste petiţiunĭ: pentru încheiarea orĭ neîncheiarea convenţiunei. De asemenea comitatulŭ Têrnava-mică a petiţionatŭ la dieta unguréscă în afacerea rêscumpĕrării regalielorŭ, în ce sensŭ nu scimŭ.

—x—

„Unirea" află că cunoscutulŭ filologŭ *Urbanŭ Jarnik* va începe anulŭ acesta sĕ ţiă la facultatea din Praga o seriă de conferinţe asupra *Gramaticei-române.* D-sa se ocupă pe lângă studiulŭ limbei române din România liberă şi cu acela alŭ dialectului macedo-românŭ. D. Andrei Bagav, autorulŭ cărţei de cetire macedone, care a trimesŭ unŭ exemplarŭ şi acestui învĕţatŭ, a primitŭ o scrisóre din partea acestuia, prin care se dovedesce câtă muncă depune d. Jarnic în studiarea limbei române.

—x—

Consistorulŭ archidiecesanŭ din Sibiiu a adresatŭ tuturorŭ oficielorŭ protopresbiterale gr. or. din archidiecesa Transilvaniei următorulŭ cerculară: „Congresulŭ nostru naţionalŭ bisericescŭ, cerêndu-i-se interpretarea statutului organicŭ relativŭ la membrii sinodelorŭ protopresbiterale, în şedinţa sa din 18/30 Iuniu 1886, sub Nr. prot. 128, a luatŭ următorulŭ conclusŭ normativŭ: „De membru „alŭ sinodului protopresbiteralŭ póte fi alesŭ şi acela, „care nu e membru alŭ unei comune parochiale din a „celaşĭ cercŭ protopresbiteralŭ; se recere însĕ, ca alesulŭ sĕ fie membru alŭ vre-unei comune parochiale din „metropolia nóstră ortodoxă orientală română." Acestŭ conclusŭ congresualŭ este de a se publica sinodelorŭ protopresbiterale şi celorŭ parochiale spre cunoscinţă şi eventualŭ spre acomodare."

—x—

La *manevrele române* dela Slatina vorŭ asista următorii ataşaţĭ militarĭ streinĭ: d. generalŭ Fzeadzer, din partea Angliei, d. colonelŭ Subotin, din partea Rusiei; d. colonelŭ Ceruti, din partea Italiei; d. comandantŭ marchisŭ de Pange, din partea Franciei; d. căpitanŭ Schneider, din partea Austriei.

—x—

Din *Szabadka,* — nu scimŭ Teresiopole orĭ altă Szabadka, căcĭ maghiarisatorii au încurcatŭ lumea — plecă o societate sĕ petrécă la viă. Ajunsă acolo, fără sĕ se odihnéscă, începu sĕ jóce ceardaşŭ şi jucară până ce unulŭ din ei, Horvatovicĭ Iosifŭ — precum se vede sêrbŭ renegatŭ — căḑu la pămêntŭ murindŭ imediatŭ. — Celŭ ce şĭ-a urîtŭ viéţa n'are decâtŭ sĕ jóce ceardaşŭ.

—x—

Ḑiarele unguresci érăşĭ vorbescŭ de o »impertinenţă«, pe care o punŭ în contulŭ *ostaşilorŭ românĭ dela graniţă.* Vestea o reproducŭ foile unguresci după »Szekely Nemzet", care spune, că 5 porcĭ ai locuitorului Ioanŭ Ţĕranŭ din Ciucŭ-Szepviz au trecutŭ pe o parte a teritoriului ungurescŭ, ce în anulŭ acesta a fost ocupatŭ de „bravii" vecinĭ Moldovenĭ şi încunjuratŭ cu şanţurĭ. Blândulŭ proprietarŭ n'a cutezatŭ sĕ mérgă după porcĭ, deórece în ordinulŭ de ḑi alŭ ostaşilorŭ românĭ dela graniţă stă scrisŭ, că: »décă supuşĭ maghiarĭ séu animalele acestora s'ar apropia de noua graniţă ţêrmurită de ei, numai decâtŭ sĕ le dea glonţŭ". Din întêmplare 4 porcĭ s'au întorsŭ acasă de sine, s'ar fi reîntorsŭ póte şi alŭ 5-lea, dér n'a pututŭ, »nu l'au lăsatŭ eroii valahĭ«. Ţĕranŭ a cerutŭ dela judecătoria competentă despăgubirea porcului în preţŭ de 15 fl. Nu se scie încă ce resultatŭ va avé acéstă cerere.

—x—

Miseria între copii de scólă în Viena e înfiorătóre. In urma cercetărilorŭ inspectorilorŭ scolarĭ de cercŭ s'a constatatŭ, că numĕrulŭ copiilorŭ de scólă, carĭ flămânḑescŭ, se suie la trei mii şi jumĕtate. Dintre aceştia, cei mai mulţĭ mănâncă în fiecare ḑi numai pâne şi încă şi acésta în cantitate nesuficientă, şi o supă subţire orĭ o miserabilă cafea ca sĕ se mai încălḑéscă. Mulţĭ însĕ nu mănâncă nicĭ atâta, în unele ḑile chiar nimicŭ şi chinuiţĭ de fóme cadŭ grămadă în timpulŭ instrucţiunei. După statistica profesorilorŭ, 119 copii n'au primitŭ nicĭodată prânḑŭ, 324 numai rareorĭ, 585 au fostŭ în genere lipsiţĭ de nutremêntŭ, 266 au avutŭ ca prânḑŭ numai o bucată de pâne, 184 n'au avutŭ nicĭodată prânḑŭ caldŭ şi 900 au prânḑitŭ numai pâne şi cafea orĭ legumĭ. Érna cresce numĕrulŭ acestorŭ sĕrmanĭ copii până la 400 în câte o scólă.

—x—

Patriarchulŭ sêrbescŭ Angyelicĭ a instituitŭ în timpulŭ din urmă însemnate fundaţiunĭ. Bisericei catedrale sêrbescĭ din Carloviţŭ i-a dăruitŭ 1000 de galbinĭ în aurŭ pentru procurare de efecte bisericescĭ, patronatului gimnasialŭ îi dete 20,000 fl. pentru întemeiarea unui fondŭ de pensiunĭ profesorilorŭ şi 20,000 fl. administraţiunei fondurilorŭ respective pentru ajutorarea vĕduvelorŭ şi orfanilorŭ după preoţĭ.

—x—

In séra de Vinerea trecută, cu ocasiunea representaţiunei presei: »In Wort und Bild," la teatrulŭ „Friedrich-Willemstadt« din Berlinŭ, s'au produsŭ *turburărĭ.* Apariţiunea pe scenă a unui actorŭ, care juca rolulŭ unui generalŭ francesŭ şi imita pe generalulŭ Boulanger, a provocatŭ fluerăturĭ din partea publicului care a protestatŭ şi a împiedecatŭ pe artistŭ d'a mai cânta cupletele legendare: „revenindŭ dela revistă.« La sfârşitŭ, după invitaţiunea directorului, publiculŭ a aclamatŭ unitatea germană.

Escursiune la Bucurescĭ. Se atrage atenţiunea onorabililorŭ participanţĭ, că înscrierĭ la acéstă excursiune *se primescŭ numai până mâne Vinerĭ, la orele 12 din ḑi* în biroulŭ de călĕtoriă strada Vămei Nr. 10.

Incunosciinţare. După ce direcţiunea gimnasiului gr. cat. din Blaşiu, încetândŭ morbulŭ de grumaḑĭ numitŭ difteritis a conchiămatŭ tinerimea gimnasială la Blaşiu pe 20 Octomvre n., când érăşĭ se vorŭ începe prelegerile, aşa direcţiunea seminariului tinerimei rom. gr. cat. de lângă gimnasiulŭ din Blaşiu prin acésta provócă pe tinerii, ce au fostŭ aşeḑaţĭ în acelŭ seminariu, ca cu ocasiunea reintórcerei sĕ aducă suma de banĭ, ce li s'a împrumutatŭ dela institutŭ, pentru ca sĕ se pótă depărta din Blaşiu câtŭ mai curêndŭ. Totŭ odată li se aduce la cunoscinţă, că pe când se vorŭ reintórce vorŭ fi gata şi vestmintele uniforme de iérnă.

Blaşiu, 12 Oct. n. 1887.

Direcţiunea seminariului tinerimei rom. gr. cat. din Blaşiu.

Ultime scirĭ.

Pesta, 12 Octomvre. — D. deputatŭ Traianŭ Doda a adresatŭ o scrisóre preşedintelui Camerei, declarândŭ că refusă de a presinta mandatulŭ sĕu şi d'a lua parte la deliberările Camerei ungare, de órece plângerile Românilorŭ nu suntŭ luate în consideraţiă.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

BOMBAY, 13 Octomvre. — O depeşe din Kabulŭ anunţă, că trei sute de supuşĭ ruşĭ au intratŭ în Heratŭ. Ei ḑicŭ că suntŭ comercianţĭ. S'au luatŭ mĕsurĭ întinse de apĕrare.

GURGHIU, 13 Octomvre. — Prinţulŭ de corónă a plecatŭ aséră.

Editorŭ şi redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureşianu.

Cursulŭ la bursa de Viena

din 12 Octomvre st. n. 1887.

Rentă de aurŭ 5%	99 85
Rentă de hârtiă 5%	85.75
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	149.25
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	96 90
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	— —
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	114 22
Bonurĭ rurale ungare	104 20
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.—
Bonurĭ rurale Banat-Timișŭ	104.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.—
Bonurĭ rurale transilvane	104 50
Bonurĭ croato-slavone	104 25
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	—.—
Imprumutulŭ cu premiu ung.	122 75
Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului	123 50
Renta de hârtiă austriacă	80 95
Renta de arg. austr.	82 25
Renta de aurŭ austr.	112 10
Losurile din 1860	135.—
Acțiunile băncel austro-ungare	884 —
Act. băncel de creditŭ ung.	284.75
Act. băncel de creditŭ austr.	283.70
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.93
Napoleon-d'orĭ	9.93
Mărcĭ 100 imp. germ.	61 40
Londra 10 Livres sterlinge	125.50

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 26 Septemvre st. v. 1887.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%)	93 1/2	9‹ 1/2
Renta rom. amort. (5%)	96—	97—
» convert. (6%)	91—	92—
Împr. oraș. Buc. (20 fr.)	34—	36—
Credit fonc. rural (7%)	105—	106—
» „ „ (5%)	91 3/4	92 1/4
» » urban (7%)	103—	104—
» » » (6%)	96—	97—
» » » (5%)	87 1/2	88 1/2
Banca națională a Românieĭ 500 Lei	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Națională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă	14. 1/4	15.—
Bancnote austriace contra aurŭ	2.03	2.04

Cursulu pieței Brașovŭ

din 13 Octomvre st. n. 1887.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.53	Vênd.	8.56
Argint românesc	»	8.45	»	8.50
Napoleon-d'orĭ	»	9.89	»	9 96
Lire turcescĭ	»	11.21	»	11.28
Imperialĭ	»	10.21	»	10.36
Galbenĭ	»	5 86	»	5.90
Scrisurile fonc. »Albina» 6%	»	101.—	»	102.—
„ » „ 5%	„	98.—	-	99.—
Ruble Rusescĭ	»	109.—	»	110.—
Discontulŭ	»	7—10% pe anŭ.		

Avisŭ d-lorŭ abonați!

Rugămŭ pe d-nii abonați ca la reînoirea prenumerațiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ și numerii de pe fășia sub care au primitŭ ḑiarulŭ nostru până acuma.

Domnii ce se abonéză din nou sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ și sĕ arate și posta ultimă. *ADMINISTR. „GAZ. TRANS."*

Mersulŭ trenurilorŭ

Valabilŭ dela 1 Iuniu st. n. 1886.

pe linia **Predealŭ-Budapesta** și pe linia **Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta** a calei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	4.30	—	7.30
Predealŭ	—	—	—	1.14
	—	9.12	—	—
Timișŭ	—	9.35	—	1.45
Brașovŭ	—	10.12	—	—
	7 20	—	4.01	2.32
Feldióra	7 57	—	4.47	—
Apatia	8 24	—	5.28	—
Augustinŭ	8 47	—	5.59	—
Homorodŭ	9 29	—	6 49	—
Hașfaleu	9 37	—	8.35	—
Sighișora	10 53	—	9.02	—
	11.00	—	9.12	—
Elisabetopole	11 34	—	9 56	—
Mediașŭ	12.03	—	10 37	—
Copsa mică	12.26	—	10.59 / 11.16	—
Micăsasa	12.42	—	11.37	—
Blașiu	1.11	—	12.16	—
Crăciunelŭ	1.23	—	12.33	—
Teiușŭ	2.06	—	1.51	—
Aiudŭ	2.27	—	2.18	—
Vințulŭ de susŭ	2.49	—	2.48	—
Uiora	2 56	—	2 56	—
Cucerdea	3.12	—	3 64	—
Ghirișŭ	3.46	—	4 51	—
Apahida	5.01	—	5 28	Trenŭ de persone
Clușiu	5.21	—	5 56	
	—	6 01	—	6 37
Nedeșdu	—	6.19	—	6.58
Ghirbĕu	—	—	—	7.14
Aghirișŭ	—	—	—	7.29
Stana	—	—	—	7 56
Huiedinŭ	—	7.12	—	8.18
Ciucia	—	7.41	—	8 58
Bucia	—	—	—	9.15
Bratca	—	—	—	9 34
Vadŭ	—	8.20	—	9 53
Mező-Telegd	—	8.46	—	10 28
Fugyi-Vásárhely	—	—	—	10 47
Veneția-Orăḑii	—	—	Trenŭ de persone	10.57
Oradia-mare	—	9.11		11.07
	—	9.16	10.50	11.19
P. Ladány	—	10.37	1.33	1.16
Szolnok	—	12.20	4.24	3.29
Buda-pesta	—	2.15	10.05	6.33
Viena	—	—	2.15	—
	—	8.00	—	—

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de pers.	Tren accelerat	Trenŭ de pers.	Trenŭ de persone	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	—	—	—	—
Budapesta	7.40	2.—	7.40	6 18	—
Szolnok	11 05	4.05	10.42	9.38	—
P. Ladány	2 02	5.47	2.02	12 02	—
Oradea mare	4.12	7.11	4.78	2.01	—
Venția-Orăḑii	—	—	—	2 08	—
Fudi-Oșorheiu	—	—	—	2 19	—
Teleagŭ	—	7.33	—	2.41	—
Vadŭ	—	8.04	—	3.24	—
Bratca	—	—	—	3.47	—
Bucia	—	—	—	4.07	—
Ciucia	—	8.58	—	4.33	—
Huiedin	—	9.28	—	5.15	—
Stana	—	—	—	5.33	—
Aghiriș	—	—	—	5.53	—
Gl ârbĕu	—	—	—	6.05	—
Nedișu	—	—	—	6.20	—
Clușiu	—	10.31	—	6.38	—
	11.00	—	—	—	7.08
Apahida	11 19	—	—	—	7.36
Ghiriș	12 33	—	—	—	9.16
Cucerdea	1.01	—	—	—	9.53
	1.11	—	—	—	10.—
Uióra	1.18	—	—	—	10.09
Vințulŭ de susŭ	1.05	—	—	—	10.19
Aiudŭ	1.46	—	—	—	10.48
Teiușŭ	2 25	—	—	—	11.55
Crăciunelŭ	2.50	—	—	—	12.34
Blașŭ	3.03	—	—	—	12.52
Micăsasa	3.35	—	—	—	1.34
Copșa mic	4.01	—	—	—	2.13
Mediașŭ	4.20	—	—	—	2.46
Elisabetopole	4.55	—	—	—	3.31
Sigișóra	5.42	—	—	—	4.32
Hașfaleu	6.01	—	—	—	5.02
Homorod	7.27	—	—	—	6.53
Augustinŭ	8.08	—	—	—	7.43
Apatia	8.36	—	—	—	8.23
Feldióra	9 06	—	—	—	9.02
Brașovŭ	9.46	5.37	—	—	9.52
	—	—	1.55	—	—
Timișŭ	—	6.20	2.53	—	—
Predealŭ	—	6.47	—	—	—
	—	11.30	3.28	—	—
Bucurescĭ	—	—	9.35	—	—

Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de pers.	Trenŭ de persone
Teiușŭ	11.24	—	3.00
Alba-Iulia	11.59	—	3.59
Vințulŭ de josŭ	12.30	—	4.24
Șibotŭ	1.01	—	4.51
Orăștia	1.32	—	5.18
Simeria (Piski)	2.32	—	6 15
Deva	2 52	—	6.35
Branicĭca	3.23	—	7.02
Ilia	3.55	—	7.28
Gurasada	4.08	—	7.40
Zam	4.25	—	8.11
Soborșin	5 30	—	8.46
Bĕrzova	6.27	—	9.33
Conopŭ	6.47	—	9 53
Radna-Lipova	7.28	—	10 27
Paulișŭ	7.43	—	10.42
Gyorok	7.59	—	10.58
Glogovațŭ	8.28	—	11 25
Aradŭ	8.42	9.17	12.31
Szolnok	—	2 32	4 [illegible]
	—	—	5.12
Budapesta	—	—	8.20
Viena	—	—	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiușŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persone	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	12 10	—
Budapesta	8.20	9.05	—
Szolnok	11.20	12.41	—
	11.35	5.45	—
Aradŭ	4.30	6.—	—
Glogovațŭ	4 43	6.13	—
Gyorok	5 07	6.38	—
Paulișŭ	5.19	6.51	—
Radna-Lipova	5.41	7.10	—
Conopŭ	6 09	7.37	—
Bĕrzova	6 28	7.55	—
Soborșin	7 25	8.42	—
Zam	8 01	9.12	—
Gurasada	8 34	9.41	—
Ilia	8 55	9.[illegible]8	—
Branicĭca	9.19	10.17	—
Deva	9 51	10.42	—
Simeria (Piski)	10.35	11 07	—
Orăștiă	11.11	11.37	—
Șibotŭ	11.43	12.—	—
Vințulŭ de josŭ	12 18	12.29	—
Alba-Iulia	12 36	12.46	—
Teiușŭ	1 29	1.41	—

Aradŭ-Timișóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenu mixt
Aradŭ	5.48	—	6.05
Aradulŭ nou	6.19	—	6.33
Németh-Ságh	6.44	—	6.58
Vinga	7.16	—	7.29
Orczifalva	7.47	—	7.55
Merczifalva	—	—	—
Timișóra	9.02	—	9.08

Simeria (Piski) Petroșenĭ

	Trenŭ de persone	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Simeria	—	—	2.42
Streiu	—	—	3.25
Hațegŭ	—	—	4.16
Pui	—	—	5.11
Crivadia	—	—	5.58
Banița	—	—	6.4[illegible]
Petroșenĭ	—	—	7.12

Timișóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timișóra	6.25	—	5.00
Merczifalva	—	—	—
Orczifalva	7.46	—	6.32
Vinga	8.15	—	7.02
Németh-Ságh	8.36	—	6.23
Aradulŭ nou	9.11	—	8.01
Aradŭ	9.27	—	8.17

Petroșenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ de pers.	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Petroșenĭ	—	—	6.10
Banița	—	—	6.53
Crivadia	—	—	7.37
Pui	—	—	8.20
Hațegŭ	—	—	9.01
Streiu	—	—	9.52
Simeria	—	—	10.31

Tipografia *ALEXI* Brașovŭ. Hârtia din fabrica lui Martin Kopony, Zernescĭ